

Бібліотека НМУ імені О. О. Богомольця у системі комунікацій Університету

УДК 024:378:61

*Людмила Папуша,
директорка бібліотеки
НМУ імені О. О. Богомольця*

*Наталія Острікова,
заступниця директорки
бібліотеки
НМУ імені О. О. Богомольця*

Анотація. У статті розкрито практичні аспекти надання бібліотечних послуг користувачам бібліотеки НМУ імені О. О. Богомольця з використанням інноваційних процесів. Розглядаються питання інформаційної підтримки навчального та наукового процесів та важливості комунікації в ефективній роботі бібліотеки.

Ключові слова: бібліотека, інформація, послуги, комунікація.

Бібліотека Національного медичного університету імені О. О. Богомольця має велику історію. Майже 180 років пройденого шляху – це історія, праця, книги, особистості. Це – багатство Університету та об'єднуючий елемент освіти, науки, виховання, дозвілля. Заснована в 1881 році як бібліотека медичного факультету Київського університету Святого Володимира на базі фондів Віленської (Вільнюської) медико-хірургічної академії, бібліотека нараховувала близько 130 книг медичної тематики. У 1929 році бібліотека набула статусу бібліотеки Київського медичного інституту з книжковим фондом понад 100000 примірників.

За значний історичний проміжок часу відбулося надзвичайно багато змін. На сьогодні значення бібліотеки визначається не тільки розміром і складом фонду, а й послугами, які вона може надати користувачеві. Сучасні бібліотеки закладів вищої освіти позиціонують себе вже не як книгозбірні, а місця, де користувачу надається можливість розвиватися як особистості, як науковцю, опрацьовуючи потоки інформації, розвиваючи та вдосконалюючи свої здібності, комунікацію.

Зрештою, бібліотека стає тим місцем, куди просто хочеться повернутися. Для кращого розуміння напрямку розвитку бібліотеки Національного медичного університету імені О. О. Богомольця у 2019 році було проведено опитування серед студентської молоді різних курсів навчання, ключовими питаннями якого були: «Якою, на Ваш погляд, має бути сучасна університетська бібліотека?», «Чи знаєте Ви, що наша бібліотека має власний сайт і сторінки у соціальних мережах?», «Яку інформацію Ви хотіли б бачити на наших сторінках у соціальних мережах?», «Як часто ви заходите на сайт бібліотеки?», «Як часто Ви користуєтесь послугами бібліотеки?». Свої думки з приводу того, якою має бути сучасна бібліотека Університету висловили студенти переважно 2-5 курсів навчання. З їх відповідей на запитання стало зрозуміло, що бібліотека має бути максимально наближеною до користувача, інформація має бути доступною для студента 24/7, а бібліотекар із зберігача книг повинен трансформуватися у досвідченого та комунікабельного консультанта у підборі необхідної інформації, який досконало володіє навичками пошуку та орієнтується в інформаційному просторі. Адже за якістю обслуговування користувач оцінює і роботу всієї бібліотеки.

Бібліотека НМУ імені О. О. Богомольця обслуговує понад 16 тис. користувачів: студентів, науково-педагогічних працівників, лікарів-інтернів, магістрів, клінічних ординаторів, аспірантів, докторантів. Універсальний фонд бібліотеки налічує 684779 примірників книг навчальної, наукової, суспільно-політичної, художньої, довідкової літератури, дисертацій та авторефератів дисертацій. Фонд наукової та навчальної літератури іноземними мовами (англійська, німецька, польська) налічує понад 1300 назв, з яких близько 130 назв англійськомовних наукових медичних книг видавництва Elsevier. Гордість бібліотеки – фонд рідкісних і цінних видань: література з хімії, медицини, фармації XIX-початку XX століття, праці М. Пирогова, І. Сеченова, С. Боткіна, І Мечникова, О. Богомольця та ін. Самій найстаршій книзі фонду рідкісних та цінних видань вже понад 200 років. Бібліотека має унікальний фонд періодичних медичних видань (починаючи з 1920-х років). Щороку бібліотека передплачує понад 60 назв наукових фахових періодичних видань з медицини. Орієнтуватись у фонді

бібліотеки користувачам допомагає довідково-пошуковий апарат бібліотеки: алфавітний, систематичний, предметний каталоги, тематичні картотеки. Такий пошук інформації не завжди зручний, має певні обмеження в доступі. Тому частина користувачів знаходить інформацію в інтернеті, не задумуючись про її повноту, якість та достовірність. Особливо це стосується літератури для навчання. Сьогодні наші користувачі можуть здійснювати пошук, використовуючи не тільки традиційний довідково-пошуковий апарат, але й електронний каталог та електронні бази даних, у тому числі й розміщені на сайті бібліотеки, які забезпечують доступ до інформації з будь-якої точки доступу, де є мережа інтернет. Бібліотека НМУ імені О. О. Богомольця працює в АБІС «РБІС». Електронний каталог бібліотеки <http://ek.librarynmu.com> сягнув понад 40 тисяч записів. Імідж-каталог «Наукові праці вчених-медиків НМУ імені О. О. Богомольця» дозволяє здійснювати пошук та замовлення документів, не відображених в електронному каталозі. Це праці вчених НМУ, опубліковані до 2019 року включно. В інституційному репозиторії, ресурсі відкритого доступу, накопичується, систематизується та зберігається в електронному вигляді інтелектуальний продукт наукового загалу Університету. Доступ до відкритого ресурсу розміщений на сервері Університету в мережі інтернет і доступний з будь-якого місця і в будь-який час. Активне впровадження та використання інформаційних технологій вплинуло і на якість роботи бібліотеки та обслуговування користувачів. Читальні зали і абонементи, інтернет та комп'ютерні центри заповнені студентами, інтернами, аспірантами, студентами інших закладів вищої освіти міста Києва. До послуг користувачів відділи навчальної, наукової, суспільно-політичної та художньої літератури; читальні зали з зоною WI-FI та комп'ютерними місцями; інтернет-центр; конференц-зала; інформаційно-бібліографічний відділ; відділи комплектування та наукової обробки документів; відділ книгозберігання.

Бібліотека НМУ імені О. О. Богомольця дедалі більше нарощує свою присутність у соціальних мережах: сторінка у Фейсбук; сторінка в Інстаграм; Телеграм канал; канал Ютуб. Саме тут відбувається продуктивний діалог та інтерактивне спілкування бібліотекарів з читачами та колегами з різноманітних

тем: реклама книги та послуг, визначення читацьких смаків та уподобань, обговорення бібліотечних проєктів, фільмів, нових книг тощо. Ми намагаємося залучити якомога більше користувачів на нашу соціальну платформу, щоб вони знали та бачили спектр послуг, які надає бібліотека. Кількість користувачів зростає щомісяця, особливо тих, які заходять з мобільних пристроїв.

Для користувачів, які обмежені в часі, навчаються дистанційно, є короткий і ефективний шлях до інформаційних ресурсів бібліотеки за допомогою бібліотечного сайту. Всі охочі можуть скористатись рубрикою «Послуги бібліотеки» <http://librarynmu.com>, яка розміщена на сайті бібліотеки, визначитися з запитанням та заповнити онлайн форму. І в короткий термін отримати відповідь з того чи іншого питання.

Бібліотека тісно співпрацює з кафедрами та факультетами Університету. Крім традиційних Днів кафедр, Днів факультетів, Днів науки в Університеті, бібліотека здійснює інформаційний супровід загальноуніверситетських та локальних заходів. Це організація книжкових виставок і інформаційне оформлення експозицій, укладання тематичних списків на замовлення та інші форми роботи. У 2019 році бібліотека започаткувала серію «Ювілеї особистостей». В зазначеній серії виходять списки та біобібліографічні покажчики до ювілеїв вчених-медиків НМУ імені О. О. Богомольця. Протягом 2019/2020 рр. вийшло сім випусків зазначеної серії, які видані друком та представлені на сайті бібліотеки <http://librarynmu.com/nashi-vydannia> в розділі «Наші видання». Інформаційно-бібліографічний відділ бібліотеки готує Календар знаменних та пам'ятних дат «Вчені-медики НМУ імені О. О. Богомольця. Ювілеї року».

Бібліотека є офіційним партнером Української бібліотечної асоціації. Приймає участь у проведенні регіональних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, он-лайн конференцій, інтернет-форумів, тренінгів, семінарів. Власну бібліотечну історію роботи та комунікації зі студентською молоддю бібліотека описала та подала на конкурс «Кращих практик молодіжної

роботи в Україні – 2020», організований Міністерством молоді та спорту України спільно з Програмою розвитку ООН в Україні.

Успішна робота бібліотеки НМУ імені О. О. Богомольця була б неможлива без допомоги керівництва Університету, яке підтримує ініціативи бібліотеки, допомагає вирішувати найскладніші поточні питання. Сьогодні бібліотека Національного медичного університету імені О. О. Богомольця – це доступ до знань, інформації, друкованих та електронних джерел. Це – простір для зустрічей, обміну думками, зручні умови для роботи над дипломною чи курсовою роботою, проведення різноманітних заходів, презентацій, виставок та літературно-мистецьких заходів. Колектив бібліотеки докладає всіх зусиль для створення на базі бібліотеки сучасного інформаційно-бібліографічного та бібліотечного центру, що відповідає найвищим вимогам сучасності.